

Göteborgs kommun

Beslut efter uppföljning för grundskola

efter tillsyn i Lövgårdesskolan 4-9
belägen i Göteborgs kommun

Uppföljning av tillsyn i Lövgårdesskolan 4-9

Skolinspektionen genomförde under våren 2015 tillsyn av Lövgårdesskolan 4-9. Skolan besöktes av Skolinspektionen den 28, 29 och 30 januari 2015. Vid tillsynen konstaterade Skolinspektionen ett stort antal brister i skolans verksamhet. I beslut den 14 april 2015 förelades Göteborgs kommun att, senast den 10 augusti 2015, ha vidtagit åtgärder för att avhjälpa de brister som påtalats i skolans verksamhet. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på den redovisning av vidtagna åtgärder som Göteborgs kommun inkom med den 27 augusti 2015 samt på vad som framkommit vid uppföljningsbesök på skolan den 9 november 2015; efter uppföljningsbesöket har Skolinspektionen dessutom bett att få ta del av några exempel på åtgärdsprogram och utredningar av elevers stödbehov, något som rektor inkommit med den 24 november 2015.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade. Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
2. Extra anpassningar och särskilt stöd		
Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.	Föreläggande vid vite	2016-04-01

Beslut

2015-12-11

3 (29)

Dnr 43-2015:1256

	Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.	Föreläggande vid vite	2016-04-01
	När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas.	Föreläggande vid vite	2016-04-01
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling			
	Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.	Föreläggande vid vite	2016-04-01
	Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.	Föreläggande vid vite	2016-04-01
6. Styrning och utveckling av verksamheten			
	Rektor fördelar resurser inom skolenheten efter elevernas olika förutsättningar och behov.	Föreläggande vid vite	2016-04-01

Sammanfattning nya brister som framkommit vid uppföljning

I samband med uppföljningen har Skolinspektionen identifierat nya brister.

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
2. Extra anpassningar och särskilt stöd		
Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.	Föreläggande vid vite	2016-04-01

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	
Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.	Brist avhjälp
Ytterligare brister	
Rättelser av betyg och ändringar av uppenbart oriktiga betyg är synliga och noterade, daterade och signerade i betygskatalog.	Brist avhjälp

Skolinspektionen avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälpas.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpit alla de påtalade bristerna. Skolinspektionen konstaterar också en brist som inte tidigare påtalats. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa dessa brister.

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att vid vite av 1 000 000 kr senast den 1 april 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Göteborgs kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömmande av vitet.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avögöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behövs vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska se till att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, när det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ska rektorn se till att eleven ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som den enskilde eleven behöver, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Rektorn ska se till att åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå samt när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som ansvarar för uppföljningen respektive utvärderingen.

Rektorn ska se till att de åtgärder i form av särskilt stöd som sätts in följs upp och utvärderas.

*Motivering till bedömning av brist**Skyndsamt stöd i form av extra anpassningar*

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska enligt skollagen eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Vid Skolinspektionens tillsyn under våren 2015 framkom inte annat än att skolans arbete med stöd i form av extra anpassningar fungerade väl. Någon kritik kring detta framfördes därmed inte heller i beslutet den 14 april 2015.

Vid Skolinspektionens uppföljningsbesök i november 2015 framkommer heller inte annat än att arbetet med extra anpassningar fungerar väl i de flesta årskurser. Dock framkommer vid intervju med lärare i årskurs 4 och 6 vid uppföljningsbesöket att arbetet med extra anpassningar i dessa årskurser under hösten upphört att fungera. De lärare som Skolinspektionen talat med i årskurs 4 och 6 berättar således att det för närvarande inte existerar något stöd i form av extra anpassningar i dessa årskurser, trots att det i båda årskurserna finns elever i behov av sådant stöd. Lärarna uppger att skälet till att det blivit så är att lärarna inte hinner med på grund av rådande arbetssituation. Lärarna beskriver att det i dessa årskurser, som en följd av att många ordinarie lärare sagt upp sig och ersatts av vikarier, i praktiken är en lärare per arbetslag som "är arbetslaget" och som ensam har ansvaret för elevernas utveckling i årskursen. Rektorn medger i intervju att arbetet med extra anpassningar inte fungerar så bra idag, sett till hela skolan. Rektorn beskriver att olika lärare är olika bra på att ge extra anpassningar och att det helt beror på den enskilda läraren hur väl stödet fungerar; elevhälsans representanter bekräftar denna bild.

Av utsagorna framgår att dessa problem förelegat under i vart fall höstterminen 2015.

Uppföljningen visar således att det vid skolan finns elever som borde ges stöd i form av extra anpassningar, men som inte får sådant stöd. Detta är en brist. Det är anmärkningsvärt att hela årskurser på detta sätt frångår sin grundläggande rätt till stöd enligt skollagen.

Skyndsamt utreda elevens behov av särskilt stöd

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta enligt skollagen anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt.

I beslutet den 14 april 2015 konstaterade Skolinspektionen brister i skolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd. Bland annat så konstaterades att det vid skolan fanns elever som är eller har varit i behov av särskilt stöd för vilka det saknades utredning av stödbehoven. Skolinspektionen kunde också konstatera brister i de utredningar, som legat till grund för beslutade åtgärdsprogram. Huvudmannen förelades att avhjälpa de konstaterade bristerna.

Huvudmannen inkom den 27 augusti 2015 med en redovisning av de åtgärder som huvudmannen vidtagit med anledning av Skolinspektionens föreläggande. I sin redovisning uppgav huvudmannen bl.a. att man tagit fram nya, tydligare rutiner för arbetet med särskilt stöd som ska implementeras i arbetslagen på skolan under hösten, och att ett viktigt led i detta är införandet av en ny signalrapport som ska tydliggöra för lärarna vad som krävs inför anmälan av elevärenden till elevhälsoteamet. Huvudmannen uppgav vidare bl.a. att en utvecklingschef för elevhälsoarbetet anställts på stadsdelsnivå och att denne bl.a. ska ha fokus på elever med särskilda behov.

Vid Skolinspektionens uppföljning framkommer att det fortfarande finns brister i skolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd.

Skolinspektionens uppföljning visar bland annat att det finns elever vid skolan som borde ha blivit utredda för särskilt stöd, men som inte blivit detta. Såväl lärare som elevhälsa berättar i intervjuer om elever som de anser har klara behov av särskilt stöd, men vars behov av särskilt stöd trots detta inte utretts, bl.a. eftersom deras behov inte anmälts till rektorn. Av deras uppgifter framgår att detta framförallt gäller elever i årskurs 4 och 6. En lärare som Skolinspektionen pratat med som undervisar i årskurs 6 berättar att hon har ca 15 elever som hon anser har behov av särskilt stöd, men vars behov av särskilt stöd inte blivit utredda. Enligt läraren får dessa elever inte heller stöd i form av extra anpassningar (jfr föregående avsnitt). Enligt läraren är skälet till att eleverna inte utretts att hon inte hinner med arbetet med särskilt stöd på grund

av rådande arbetssituation; hon beskriver att hon i praktiken är helt ensam i sitt arbetslag med ansvar för hela årskursen. Enligt läraren är det i dagsläget så att inget händer när hon upptäcker en elev som hon befarar har behov av särskilt stöd. De lärare i årskurs 4 som Skolinspektionen talat med uppskattar att det i årskursen finns åtta elever som borde ha särskilt stöd som inte har det och vars stödbehov inte utretts. Rektorn bekräftar i intervju att arbetet med särskilt stöd inte fungerar så bra idag, sett till hela skolan, och att det skiljer sig åt mellan lärare hur väl arbetet kring särskilt stöd fungerar. Tillfrågad om det finns elever i behov av särskilt stöd vars behov inte nått henne, svarar rektorn att "det garanterat finns elever som borde ha särskilt stöd som inte har anmälts uppåt".

Utredningen visar alltså att det finns elever vid skolan vars behov av särskilt stöd inte fångats upp eller som av andra skäl inte fått sina behov av särskilt stöd utredda. Att dessa elevers behov av särskilt stöd inte uppmärksammas och utretts medför att de kan ha frångått ett nödvändigt stöd för att klara sin skolgång. Detta riskerar att få konsekvenser för eleverna på sikt. Det är angeläget att huvudman och skola snarast vidtar åtgärder för att se till att alla elever som kan ha behov av särskilt stöd utreds och att skolan/huvudmannen snarast säkerställer att inga elevers behov av särskilt stöd framöver riskerar att inte uppmärksammas.

Att utredningar av elevers behov av särskilt stöd också ibland tar lång tid att genomföra framgår av såväl lärarnas som elevhälsans uppgifter. Båda dessa grupper berättar om långa utredningstider och elevhälsan berättar att endast tre utredningar hunnit färdigställas under hösten så här långt.

Liksom vid sitt förra tillsynsbesök kan Skolinspektionen också konstatera att det finns brister i de utredningar avseende elevs behov av särskilt stöd som genomförs vid skolan. Skolinspektionen har bl.a. tagit del av en utredning avseende en elev i årskurs 7 som gjorts under hösten. Utredningen utmynnar bl.a. i slutsatsen att det finns "frågetecken kvar att utreda för att förstå [elevens] situation i skolan" och ett antal frågor ställs också som skribenten vill ha besvarade runt eleven. Trots detta framgår inte att någon ytterligare utredning av elevens situation eller behov gjorts eller planeras eller hur skolan annars avser att få svar på de relevanta frågor som ställs. En liknande brist konstaterades i en av de utredningar som Skolinspektionen tog del av vid sitt förra tillsynsbesök. Utan en ordentlig förståelse av elevens behov är det svårt för skolan att veta vilka åtgärder som bäst hjälper eleven och att vid uppföljningen kunna dra slutsatser kring vilken effekt insatta åtgärder haft på elevens situation. I den aktuella utredningen framgår inte heller på vilket sätt elevhälsan varit inblandad i utredningen: detta var en av de saker som Skolinspektionen påtalade vikten av i sitt förra beslut. Även i de

åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av vid uppföljningen (se mer nedan) går det inte att utläsa att någon av elevhälsans kompetenser, med undantag av den specialpedagogiska, skulle ha varit inblandade i utredningsarbetet. Som påtalades i Skolinspektionens förra beslut är det viktigt att hela elevhälsan involveras i arbetet med att utreda elevers stödbehov.

Sammanfattningsvis så visar Skolinspektionens uppföljning att det fortfarande föreligger brister i skolans arbete kring utredningen av elevers behov av särskilt stöd. Skolinspektionens föreläggande av den 14 april 2015 har inte följts.

Särskilt stöd utifrån behoven

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska, enligt skollagen, han eller hon ges sådant stöd. Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodose framgå. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn.

Rektorn har enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver och att resursfördelningen och stödåtgärderna anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärarna gör.

I beslutet den 14 april 2015 konstaterade Skolinspektionen brister i skolans arbete med att ge elever som bedömts ha behov av särskilt stöd det stöd de har rätt till enligt skollagen. Bland annat så konstaterades att det vid skolan fanns elever som är eller har varit i behov av särskilt stöd för vilka det saknades åtgärdsprogram och att det fanns elever, som har åtgärdsprogram, men som inte har det stöd de enligt programmet ska få (bl.a. eftersom det fanns lärare som inte ville eller orkade följa programmet). Skolinspektionen kunde också konstatera brister i genomgångna åtgärdsprogramers kvalitet: bland annat ansågs de åtgärder som angavs i dessa inte alltid vara tydliga och konkreta och inte alltid kopplade till elevens behov. Huvudmannen förelades att avhjälpa de konstaterade bristerna.

Huvudmannen inkom den 27 augusti 2015 med en redovisning av de åtgärder som huvudmannen vidtagit med anledning av Skolinspektionens föreläggande (se mer om redovisningens innehåll i föregående avsnitt).

Vid Skolinspektionens uppföljning framkommer att det fortfarande finns brister i skolans arbete med att ge elever som konstaterats ha behov av särskilt stöd det stöd de har rätt till enligt skollagen.

Skolinspektionens uppföljning visar bland annat att skolan inte alltid ger elever i behov av särskilt stöd i den omfattning och på det sätt som deras behov kräver. Elevhälsans representanter uppger således i intervju att det ibland händer att personalresurser och tid sätter gränser för det stöd som en elev kan erbjudas. Elevhälsans representanter berättar att de "bara har elevhälsans kompetenser att tillgå" och att detta ibland innebär att de inte kan sätta in de stödåtgärder som de anser att en elev verkligen behöver. Elevhälsans representanter berättar att skolan tidigare hade en speciallärare anställd, men att denne tyvärr slutat och sedan inte ersatts; de menar att detta påverkat det stöd skolan kan erbjuda. Lärarna bekräftar att ett tillräckligt stöd inte alltid kan erbjudas eleverna som situationen är vid skolan idag.

Uppföljningen visar också, precis som vid Skolinspektionens förra tillsynsbesök, att det varierar i vilken grad lärare faktiskt ger det särskilda stöd som beslutats i åtgärdsprogrammen. Såväl rektor som elevhälsa berättar således att det skiljer sig åt mycket mellan lärare hur väl det särskilda stödet fungerar: vissa lärare är bra på att ge särskilt stöd och andra brister i detta arbete, enligt de intervjuade. Rektorn medger i intervju att arbetet med särskilt stöd inte fungerar så bra idag, sett till hela skolan, och att detta framförallt beror på att det saknas rutiner för hur arbetet ska gå till och att personalen därför inte vet vad som förväntas av dem. De lärare som Skolinspektionen pratat med har olika uppfattningar om hur väl arbetet med att ge särskilt stöd fungerar. Några av dem berättar att de inte har tid att ge eleverna särskilt stöd, på grund av den rådande arbetssituationen vid skolan. Detta gäller framförallt i årskurs 6.

Utredningen visar alltså att det särskilda stöd en elev erbjuds ibland inte motsvarar elevens behov, utan istället bestäms utifrån den tid och de resurser som skolan för tillfället kan sätta in. Utredningen visar också att alla lärare inte ger särskilt stöd i enlighet med vad som beslutats i åtgärdsprogrammen. Detta överensstämmer inte med skollagens krav. Att andra överväganden än elevens behov tillåts styra de åtgärder som sätts in för att hjälpa eleven riskerar att leda till att eleven inte får det stöd denne verkligen behöver och har rätt till. Att åtgärdsprogram inte följs av alla lärare, eller inte följs till viss del, riskerar att leda till att elever inte får det särskilda stöd de enligt skollagen har rätt till. Ytterst riskerar dessa brister att leda till att elevernas möjligheter att uppnå målen med utbildningen försvåras. Det är därför angeläget att huvudman och

rektor ser till att lärare och elevhälsa ges förutsättningar att ge det särskilda stöd som elevernas behov kräver och som åtgärdsprogrammen utvisar.

Som angetts ovan kunde Skolinspektionen vid sin tillsyn våren 2015 konstatera brister i genomgångna åtgärdsprogramms kvalitet. Bland annat ansågs de åtgärder som angavs i dessa inte alltid vara tydliga och konkreta och inte alltid kopplade till elevens behov. I syfte att följa upp vilka konkreta åtgärder skolan vidtagit för att förbättra åtgärdsprogrammets kvalitet har Skolinspektionen under uppföljningen bett att få se exempel på åtgärdsprogram som upprättats under höstterminen.

Liksom vid det förra tillsynsbesöket kan Skolinspektionen, efter en genomgång av de ingivna åtgärdsprogrammen, konstatera brister i dessa (även om en förbättring skett i vissa avseenden). De åtgärder som anges är fortfarande i många fall alltför allmänt hållna, otydliga och kopplar inte alltid tydligt till elevens behov. Otydliga åtgärder riskerar, som tidigare framhållits, att göra det svårt för lärare och annan personal att veta vilka åtgärder som i praktiken behöver vidtas: ett problem som förstärks i en situation som den som skolan befinner sig i med många vikarier och hög personalomsättning och där många olika vuxna således kommer i kontakt med eleven. Otydliga åtgärder riskerar också att försvåra uppföljning av det särskilda stöd som getts (om det är otydligt vilka åtgärder som genomförts så kan det också vara svårt att veta vad som ska följas upp). I flera av åtgärdsprogrammen verkar också skolan ha dragit slutsatsen att eleven är i behov av extra anpassningar (detta anges uttryckligen), men rektorn har trots detta beslutat om särskilt stöd. De åtgärder som anges i åtgärdsprogrammen förefaller också i huvudsak ha karaktär av just extra anpassningar. Det är anmärkningsvärt att det beslutats om åtgärdsprogram när skolans egen bedömning synes vara att eleven har behov av extra anpassningar.

Sammanfattningsvis så visar Skolinspektionens uppföljning att det fortfarande föreligger brister i skolans arbete med att ge elever som konstaterats ha behov av särskilt stöd det stöd de har rätt till enligt skollagen. Skolinspektionens föreläggande av den 14 april 2015 har inte följts.

Uppföljning och utvärdering av insatta åtgärder

Enligt skollagen ska det av ett åtgärdsprogram framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

I beslutet den 14 april 2015 konstaterade Skolinspektionen att skolans arbete med att följa upp och utvärdera insatta åtgärder inte uppfyller författningarnas

krav. Bland annat så konstaterade Skolinspektionen att det sätt på vilket utvärderingarna av insatta åtgärder utformades i befintliga åtgärdsprogram innebar att det var svårt att få svar på om de planerade åtgärderna genomförts, om de fungerat och eleven utvecklats i rätt riktning. Huvudmannen förelades att avhjälpa de konstaterade bristerna.

Huvudmannen inkom den 27 augusti 2015 med en redovisning av de åtgärder som huvudmannen vidtagit med anledning av Skolinspektionens föreläggande (se mer om redovisningens innehåll i föregående avsnitt).

Skolinspektionen har i samband med sitt uppföljningsbesök bett att få ta del av några exempel på åtgärdsprogram upprättade under hösten 2015. Rektorn har gett in tre sådana, som alla avser elever i årskurs 9. I två av dem saknas uppgift om att uppföljning/utvärdering skett, trots att datumen då detta skulle ha skett (den 12 november respektive den 28 oktober), och ytterligare ett antal veckor, passerats. Det framgår inte heller i sistnämnda åtgärdsprogram hur utvärderingen är tänkt att gå till eller vem som ansvarar för utvärderingen av de olika åtgärderna som satts in för eleven (det anges bara generellt vilka som delar ansvaret för att åtgärdsprogrammet följs upp). Risken med att det inte tydligt pekas ut vem som ansvarar för utvärderingen av de olika åtgärder som satts in, och att det inte närmare anges hur utvärderingen ska gå till, är att detta arbete "faller mellan stolarna" och att eleven därmed fortsätter att ges åtgärder som inte är effektiva.

I det tredje åtgärdsprogrammet framgår däremot att en utvärdering av de insatta åtgärderna ägt rum. Utvärderingen av de olika åtgärderna begränsar sig dock till ett kort konstaterande av om åtgärden blivit utförd eller inte, följt av ett konstaterande av om skribenterna anser att något ytterligare måste göras eller inte med avseende på den aktuella åtgärden. Det utvecklas överhuvudtaget inte varför åtgärden inte fungerat eller vad man anser bör göras istället. Exempelvis anges på flera ställen endast att åtgärden inte varit tillräcklig, att arbetet på det området behöver förbättras eller att "detta är ett utvecklingsområde", utan att närmare ange varför. Snarlika brister kunde konstateras i utvärderingarna vid förra tillsynstillfället. Utan en närmare förklaring till varför man anser att en åtgärd inte fungerat är det svårt att dra slutsatser kring vilka nya, mer effektfulla åtgärder som kan behöva vidtas. Skolinspektionen kan också notera att det inte av åtgärdsprogrammet framgår att några nya åtgärder satts in för den aktuella eleven utifrån de slutsatser som faktiskt dragits vid utvärderingen.

Uppföljningen visar således att det fortfarande brister i skolans arbete med att följa upp och utvärdera insatta åtgärder. Att åtgärder inte följs upp och utvärderas ordentligt innebär en påtaglig risk för att en elev inte får det stöd

denne har rätt till; när huvudman och rektor inte vet vilken effekt insatta åtgärder fått blir det exempelvis svårt för dem att avgöra om nya, mer effektiva åtgärder behöver sättas in och i så fall vilka. Skolinspektionens föreläggande av den 14 april 2015 har inte följts.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 10 § skollagen förelägga en skolhuvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite. Ett föreläggande ska, enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Skolinspektionen har i beslut den 14 april 2015 förelagt Göteborgs kommun att åtgärda brister som kommunen på nytt genom detta beslut föreläggs att åtgärda. Enligt beslutet skulle Göteborgs kommun senast den 10 augusti 2015 ha vidtagit åtgärder för att avhjälpa påtalade brister.

Som konstaterats ovan uppfyller Göteborgs kommun fortfarande inte de krav som följer av de författningar som gäller för verksamheten. Kommunen föreläggs därför, på nytt, att avhjälpa bristerna genom att vidta de åtgärder som beskrivits ovan.

Skolinspektionen har vid tillsynen kunnat konstatera omfattande brister i skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd.

Det har bl.a. framkommit att i det i årskurs 4 och 6 inte ges några extra anpassningar överhuvudtaget och att det finns ett stort antal elever i dessa årskurser som lärarna befarar har behov av särskilt stöd, men vars behov av särskilt stöd skolan inte utrett. Det har även bl.a. framkommit brister i det särskilda stöd som skolan ger, brister som riskerar att leda till att elever inte ges det särskilda stöd de behöver och har rätt till.

Skolinspektionen har redan i sitt beslut den 14 april 2015 påtalat brister i skolans arbetsgång kring särskilt stöd och pekat på att det vid skolan finns elever som har behov av särskilt stöd vars behov inte utretts. Det är anmärkningsvärt att det fortfarande, sju månader efter det att Skolinspektionen påtalade dessa brister i sitt beslut, finns så pass många elever vid skolan med befarade behov av särskilt stöd som inte utretts eller vars behov av särskilt stöd inte synes ha nått skolans ledning. Detta är ett tydligt tecken på att den nya arbetsgång som man tagit fram för arbetet med särskilt stöd inte fungerar eller

är tillräckligt implementerad i verksamheten. Utredningen ger sken av att arbetet kring extra anpassningar och särskilt stöd närmast kollapsat i vissa årskurser. Att elever vid skolan inte fått sina behov av särskilt stöd utredda medför att de under en längre tid kan ha frångått ett nödvändigt stöd för att klara sin skolgång. Den icke-fungerande arbetsgången riskerar att leda till att ännu fler elever med stödbehov inte upptäcks och riskerar att bli utan det stöd de har rätt till. Konsekvenserna för de elever som berörs av de konstaterade bristerna riskerar att bli långsiktiga och bestående.

Att det för många av eleverna dessutom brister i arbetet med extra anpassningar i klassrumsmiljön riskerar att ytterligare förvärra dessa elevers situation. Att skolan inte ger elever det stöd de har rätt till ökar påtagligt risken att eleverna inte når målen för utbildningen.

Bristerna måste mot denna bakgrund anses vara sådana att de allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Eftersom det inte av särskilda skäl kan anses obehövt att förena föreläggandet med vite, innebär detta att Skolinspektionen är skyldig att förena föreläggandet i denna del med vite.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Rektorn ska se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering till bedömning av brist

Trygghet och studiero

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

I beslutet den 14 april 2015 konstaterade Skolinspektionen att eleverna vid Lövgårdesskolan inte tillförsäkrades en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Tillsynen visade bland annat att många upplevde att det var stökigt i de gemensamma utrymmena och att det rådde ett hårt klimat på skolan. Huvudmannen förelades att avhjälpa de konstaterade bristerna i verksamheten.

Huvudmannen inkom den 27 augusti 2015 med en redovisning av de åtgärder som huvudmannen vidtagit med anledning av Skolinspektionens föreläggande. I sin redovisning uppgav huvudmannen bl.a. att ett rastvärdsschema upprättats där alla lärare, elevassistenter och skolvärdar har tid där de är ute med eleverna, att västar köpts in för att användas av personalen så att de ska vara lätta att lokalisera och att det för de yngre eleverna satts in en resurs vid idrotten och i matsalen.

Vid Skolinspektionens uppföljningsbesök framkommer att det fortfarande är många som upplever *de gemensamma utrymmena* – såsom korridorer, entré och skolmatsal – vid Lövgårdesskolan som otrygga och stökiga. De lärare, elever och representanter för elevhälsan som Skolinspektionen talat med beskriver samstämmigt att det i de gemensamma utrymmena ofta är stökigt och otryggt: de beskriver hur elever knuffas, bråkar, skriker och springer omkring utan att ta hänsyn till andra elever. Lärarna berättar att det "händer mycket", särskilt i anslutning till raster. De beskriver att det händer så pass mycket – i form av slagsmål, knuffar, m.m. – att de inte hinner skriva incidentrapporter kring allt. En lärare som Skolinspektionen intervjuat berättar att hon inför Skolinspektionens besök pratat med eleverna i årskurs 6 om hur de upplever

tryggheten och studieron vid skolan. Läraren berättar att det då framkom att 43 av de 53 elever som hon pratade med, någon gång drabbats av huvudvärk som en följd av den stökiga skolmiljön och att inte en enda av eleverna kände sig helt trygg i skolan eller på rasterna.

Av de intervjuades utsagor framkommer att det framförallt är i årskurs 4 och 6 som det är stökigt och otryggt, men en av de intervjuade lärarna, som undervisar i årskurs 5, beskriver att även eleverna där drabbas av rådande situation: han berättar att eleverna i årskurs 6 ofta "går på" eleverna i årskurs 5 vilket skapat en otrygghet.

Några platser som utpekas som särskilt stökiga av lärarna och elevhälsan är skolmatsalen och "navet" där de lektionssalar som årskurs 6 använder ligger samlade.

Rektorn medger att det finns brister i tryggheten vid skolan, och att detta gäller såväl de gemensamma utrymmena som vissa klassrum.

Vid uppföljningsbesöket framkommer också att det brister i studieron och tryggheten under *lektionerna*. Detta gäller särskilt årskurs 4 och 6. Lärare och elevhälsa beskriver att det under lektioner förekommer att elever slåss med varandra, kryper runt på golvet eller på andra sätt stör undervisningen. Av de intervjuades utsagor framkommer att det framförallt är vid lektioner ledda av vikarier som det förekommer stora brister i studieron och tryggheten. Flera av de ordinarie lärarna beskriver hur de tvingats avbryta lektioner för att hjälpa till att återställa lugnet i klassrum där vikarier bedrivit undervisning. Enligt lärarna har detta hänt vid ett flertal tillfällen och de beskriver att det varit på detta sätt under lång tid.

Mot bakgrund av ovanstående kan Skolinspektionen konstatera att eleverna vid Lövgårdsskolan fortfarande inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Uppföljningen visar på brister i studieron och tryggheten i de gemensamma utrymmena som är snarlika, och till och med värre, än de som kunde konstateras vid Skolinspektionens besök i januari 2015. Härutöver har vid uppföljningsbesöket kunnat konstateras brister i studieron och tryggheten under framförallt de vikarieledda lektionerna i årskurs 4 och 6. Huvudman och skola har visserligen vidtagit en rad åtgärder för att åstadkomma en tryggare och lugnare skolmiljö för eleverna, men dessa har uppenbarligen ännu inte haft avsedd effekt. Det är angeläget att huvudman och rektor fortsätter, och intensifierar, sitt arbete med att tillförsäkra eleverna en trygg och lugn skolmiljö. Skolinspektionens föreläggande av den 14 april 2015 har därmed inte följts.

Motverka kränkande behandling

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Vidare anger skollagen att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I sitt beslut den 14 april 2015 konstaterade Skolinspektionen att huvudmannen brustit i sitt ansvar att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen förelades att avhjälpa de brister som konstaterats i verksamheten.

Huvudmannen inkom den 27 augusti 2015 med en redovisning av de åtgärder som huvudmannen vidtagit med anledning av Skolinspektionens föreläggande. I sin redovisning uppgav huvudmannen bl.a. att ett rastvärdsschema upprättats där alla lärare, elevassistenter och skolvärdar har tid där de är ute med eleverna, att västar köpts in för att användas av personalen så att de ska vara lätta att lokalisera och att det för de yngre eleverna satts in en resurs vid idrotten och i matsalen. Huvudmannen uppgav vidare bl.a. att arbetet med likabehandlingsplanen och planen mot kränkande behandling skulle prioriteras, att en elevtid – som skulle vikas för arbete med värdegrundsfrågor m.m. – på 40 minuter i veckan skulle läggas in i schemat samt att en "konsekvensetrappa" tagits fram som stöd för lärare och elev om vilka steg som tas vid kränkande behandling.

Vid Skolinspektionens uppföljningsbesök framkommer att det förekommer mycket kränkande behandling vid skolan. Eleverna i den grupp som Skolinspektionen intervjuat beskriver ett hårt språkbruk och att elever ofta blir retade och mobbade för olika saker vid skolan. De berättar också om att det vid skolan förekommer våld och hot mellan elever. Lärare och elevhälsa bekräftar att det ofta förekommer slagsmål mellan elever och rektorn uppger att hon får många signaler om kränkningar på skolan. Elever och lärare berättar att det fortfarande finns områden på skolan som är extra utsatta och där vuxennärvaron inte är tillräcklig (bland annat nämns omklädningsrummen och det s.k. "navet" där eleverna i årskurs 6 har sina lektionssalar) och lärarna berättar att de inte hinner med att ta tag i alla situationer som uppkommer (se mer nedan).

Av intervjuer med rektor, lärare och elevhälsa framgår att det vid skolan under hösten vidtagits en del åtgärder i syfte att förebygga kränkande behandling vid skolan. Bland annat så har en arbetsgrupp tillsatts som ska jobba med trygghetsfrågor (dock framkommer vid intervjuer med rektor och lärare att arbetet i denna grupp avstannat när den biträdande rektorn blev sjukskriven) och en s.k. elevcoach, som ska röra sig ute bland eleverna, anställts. Rektorn har också bl.a. gått ut med en uppmaning till lärarna att vara ute så mycket de kan bland eleverna när de har tid över.

När det gäller de åtgärder som huvudmannen i sin redovisning uppgett vidtagits för att motverka kränkande behandling och uppnå en ökad trygghet och studiero vid skolan, visar det sig vid närmare undersökning att flera av dessa inte genomförts i praktiken. Andra åtgärder visar sig inte ha fallit ut som det var tänkt. Exempelvis berättar de intervjuade lärarna att något rastvärdsschema inte är upprättat (däremot berättar en av lärarna i årskurs 4 att man i den årskursen upprättat ett eget), att de västar som köpts in bara blivit liggande och att det inte stämmer att någon "elevtid" lagts in i schemat. Lärarna beskriver också att den konsekvenstrappa som tagits fram inte tagits i bruk. Elevhälsan bekräftar dessa uppgifter. Lärarna berättar att den resurs som satts in vid idrotten inte fungerat så väl, eftersom denne ofta är upptagen på annat håll; en av lärarna i årskurs 4 beskriver således att hon oftast är helt själv i samband med idrottslektionerna och att hon själv får gå in och kolla till killarnas omklädningsrum så att saker inte händer där.

Utredningen visar alltså att det sammantaget vidtagits relativt få åtgärder sedan Skolinspektionens föreläggande för att förebygga och förhindra kränkande behandling vid skolan. Flera av åtgärderna verkar dessutom inte ha fallit ut så väl. Att åtgärderna sammantaget inte haft någon större reell effekt på den kränkande behandling som förekommer vid skolan framgår av de uppgifter om situationen vid skolan som beskrivits ovan och i föregående avsnitt.

Sammantaget anser Skolinspektionen att de mer kortsiktiga åtgärder som genomförts vid skolan mot kränkande behandling inte kan anses tillräckliga för att huvudmannen ska ha uppfyllt sina förpliktelser att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.

När det gäller skolans mer långsiktiga, målinriktade arbete mot kränkande behandling så framkommer vid uppföljningen brister även i detta. Det framkommer bland annat, vid intervjuer med rektor och lärare, att skolan inte har någon aktuell plan mot kränkande behandling och att man i år vid skolan ännu inte genomfört någon kartläggning av var kränkningar äger rum på skolan eller orsakerna till dessa. Rektorn hänvisar till att detta varit den

biträdande rektorns ansvar, men att denne dessvärre blivit sjukskriven och att arbetet därför stannat upp. Rektorn berättar att hon hoppas att en planering för en sådan kartläggning ska vara klar i januari 2016.

Skolinspektionen kan konstatera att det, utan en förståelse för var kränkningar äger rum och vad som orsakar dessa, är mycket svårt att sätta in välriktade, effektiva åtgärder för att förhindra och förebygga sådana. Utan en kartläggning är det också svårt att veta vilken effekt tidigare insatta åtgärder haft och om åtgärderna överhuvudtaget vidtagits. Risker är att skolan fortsätter att vidta åtgärder som man tror är effektiva, men som inte är det. Vid intervjuerna med elever och lärare framkommer såväl uppfattningar om riskområden för kränkande behandling vid skolan som förslag på vad som skulle kunna göras för att skapa en bättre atmosfär på skolan, men dessa har inte fångats upp, vilket de troligen hade ifall en kartläggning genomförts.

I och med att någon aktuell plan mot kränkande behandling inte heller finns att tillgå är risken uppenbar att de åtgärder som huvudman och rektor anser behöver vidtas för att förebygga kränkningar vid skolan inte blir genomförda; personalen behöver veta vad de ska göra och vem som är ansvarig. Att många planerade åtgärder inte blivit utförda, eller fallit ut på ett sätt som inte varit avsett, finns det som nämnts ovan exempel på under hösten. Betydelsen av en skriftlig plan är naturligtvis än viktigare vid en skola där det förekommit mycket ändringar i personalstyrkan. Avsaknaden av en plan mot kränkande behandling innebär också att det nästa år blir svårt att följa upp och utvärdera de åtgärder som satts in.

Utän ovannämnda beståndsdelar på plats kan svårligen ett målinriktat, effektivt förebyggande arbete mot kränkande behandling bedrivas.

Det framgår inte heller att föregående års plan mot kränkande behandling skulle ha följts upp. Om insatta åtgärder mot kränkande behandling inte följs upp är det svårt för huvudman och skola att veta om insatta åtgärder varit effektiva och att avgöra om eventuella nya, mer effektiva åtgärder istället behöver sättas in.

Mot denna bakgrund anser Skolinspektionen att det målinriktade arbete som huvudman och skola bedriver för att motverka kränkande behandling inte kan anses tillräckligt.

Skolinspektionen vill också peka på att det vid uppföljningen framkommit att många signaler om kränkande behandling inte når rektorn.

Elever och lärare är visserligen överens om att de vuxna vid skolan vanligtvis är bra på att ingripa när de ser kränkningar, men av deras uppgifter framgår också att många kränkningar inte uppmärksammas av lärare; lärarna och eleverna beskriver att det finns utrymmen som inte brukar övervakas så noga och att tiden inte räcker till för att lärarna ska hinna vara överallt. Eleverna berättar också att det finns viss personal som aldrig ingriper när de ser slagsmål och liknande. Av lärarnas uppgifter framkommer också att de ofta har svårt att hinna med att anmäla de kränkningar de ser.

Att signaler om kränkande behandling inte når rektorn innebär att de riskerar att inte utredas på det sätt som skollagen kräver.

Sammanfattningsvis konstaterar Skolinspektionen att det fortfarande brister i skolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling. Det är anmärkningsvärt att skolan inte, mot bakgrund av det relativt stora antal kränkningar som elever, elevhälsa, rektor och lärare gett uttryck för förekommer vid skolan, och mot bakgrund av den otrygga miljö som alla intervjuade grupper beskrivit, vidtagit kraftfullare åtgärder mot kränkande behandling på skolan och inte fokuserat mer på att förstå vad som ligger bakom detta. Det är angeläget att skolan så snart som möjligt kartlägger orsakerna till de kränkningar som förekommer och till varför skolmiljön av så många uppfattats som otrygg och att effektiva åtgärder sedan sätts in för att förhindra kränkningar och för att tillförsäkra eleverna den skolmiljö de har rätt till. Skolinspektionens föreläggande av den 14 april 2015 har därmed inte följts.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 10 § skollagen förelägga en skolhuvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite. Ett föreläggande ska, enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövt.

Skolinspektionen har i beslut den 14 april 2015 förelagt Göteborgs kommun att åtgärda brister som kommunen på nytt genom detta beslut föreläggs att åtgärda. Enligt beslutet skulle Göteborgs kommun senast den 10 augusti 2015 ha vidtagit åtgärder för att avhjälpa påtalade brister.

Som konstaterats ovan uppfyller Göteborgs kommun fortfarande inte de krav som följer av de författningar som gäller för verksamheten. Kommunen

föreläggs därför, på nytt, att avhjälpa bristerna genom att vidta de åtgärder som beskrivits ovan.

Skolinspektionen har vid tillsynen kunnat konstatera omfattande brister i tryggheten och studieron vid skolan och i skolans arbete för att motverka kränkande behandling.

Det har bl.a. framkommit att det ofta är stökigt och otryggt i de gemensamma utrymmena på skolan och att studieron vid framförallt de vikarieleda lektionerna i årskurs 4 och 6 ofta brister påtagligt. Det har vidare bl.a. framkommit att det förekommer mycket kränkningar vid skolan och att skolans arbete för att motverka kränkande behandling är otillräckligt.

Som nämnts ovan så fann Skolinspektionen även vid sin tillsyn våren 2015 att det brast i tryggheten och studieron vid skolan och i skolans förebyggande arbete mot kränkande behandling. Skolinspektionen kan konstatera att situationen inte förbättrats. Vid uppföljningsbesöket har det också framkommit att det brister påtagligt i studieron under vissa lektioner i framförallt årskurs 4 och 6.

Att lektioner störs på det sätt som framkommit, och att elever upplever sig otrygga i skolmiljön, medför att elever inte ges den skolmiljö de enligt skollagen har rätt till. Det medför också att det blir svårt för lärare att bedriva en ordentlig undervisning och för eleverna att ta till sig denna. Om detta tillåts fortgå under en lång tid riskerar det att få konsekvenser för elevernas lärande och resultat. Bristerna i tryggheten och studieron vid Lövgårdesskolan har redan pågått under lång tid och har, trots att Skolinspektionen tidigare förelagt kring detta, inte avhjulpts. Att skolans förebyggande arbete för att motverka kränkande behandling brister försvårar arbetet med att komma till rätta med de omfattande bristerna som kunnat konstateras inom detta centrala område. Det är angeläget att bristerna inom detta område snarast rättas till.

Skolinspektionen anser mot denna bakgrund, och mot bakgrund av de övriga allvarliga brister som konstaterats i verksamheten, att föreläggandet i denna del bör förenas med vite.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens

utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn fördelar resurser inom skolenheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. (2 kap. 10 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska fördela resurser inom skolenheten så att de svarar mot elevernas olika förutsättningar och behov.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska rektorn besluta om sin enhets inre organisation och ansvara för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att resursfördelningen och stödåtgärderna anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör.

I beslutet den 14 april 2015 konstaterade Skolinspektionen att det förelåg brister i hur rektorn fördelade resurser inom skolenheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Bland annat så framkom vid tillsynen att det saknades erfarna lärare i årskurserna 4-6 och att det varit svårt att få erfarna och behöriga lärare till dessa årskurser eftersom många lärare slutat vid skolan inför läsåret. Det konstaterades också att skolan inte lyckats använda personalresurserna på ett sådant sätt att eleverna tillförsäkrades en trygg skolmiljö. Huvudmannen förelades att avhjälpa de konstaterade bristerna i verksamheten.

Huvudmannen inkom den 27 augusti 2015 med en redovisning av de åtgärder som huvudmannen vidtagit med anledning av Skolinspektionens föreläggande. I sin redovisning uppgav huvudmannen bl.a. att

tjänstefördelningen setts över och att hänsyn vid denna tagits till de klasser som läsåret 2015/16 kommer att vara sexor, då det i dessa klasser varit extra oroligt under läsåret. Man uppgav också bl.a. att en ny rektor anställts från och med augusti 2015 med ett tydligt uppdrag att arbeta med skolans inre organisation och tryggheten i skolmiljön.

De intervjuade lärarna berättar vid Skolinspektionens uppföljningsbesök att resursfördelningen/tjänstefördelningen vid skolan inte fungerat bra under hösten i årskurserna 4-6.

Lärarna berättar att det fungerat allra sämst i årskurs 6. Fem lärare har, enligt de intervjuade, slutat i den årskursen sedan höstterminens start. Vid intervjutillfället finns det, sedan en tid tillbaka, enligt lärarna bara en ordinare, behörig lärare kvar i hela årskursen, de andra två lärarna är sjukskrivna. De sjukskrivna lärarnas tjänster har visserligen fyllts med vikarier, men lärarna menar att detta inte varit tillräckligt för att kunna bedriva en fullt fungerande verksamhet i årskursen. Den lärare som Skolinspektionen intervjuat som undervisar i årskurs 6 berättar att hon ensam "är arbetslaget" i årskurs 6 och att hon i praktiken har mentorskapet för 67 elever. Läraren berättar att hon "sitter där själv men får inget stöd". Lärarna menar att undervisningen som en följd av personalsituationen inte fungerat som den ska i flera ämnen i årskurs 6; lärarna berättar att undervisningen fungerat allra sämst i NO och SO, där de menar att eleverna i princip inte getts någon undervisning alls under hösten. Enligt lärarna stämmer inte det som står i huvudmannens redovisning om att förstärkning skett i årskurs 6.

Det som lärarna berättat får stöd i elevernas uppgifter (de intervjuade eleverna går i årskurs 6). De berättar att deras lärare i SO och engelska varit sjukskriven i två månader och att de under denna tid inte fått någon ordentlig undervisning i dessa ämnen; eleverna säger att vikarien mest låtit dem titta på surfplattan. De uttrycker en oro för att de inte kommer att kunna klara alla moment i kommande nationellt prov i engelska.

Rektorn medger att kvalitén på den undervisning som bedrivits av obehöriga lärare under hösten "nog inte varit den bästa".

Huvudmannen har beretts tillfälle att kommentera de uppgifter som lärarna lämnat men har valt att inte göra detta.

Lärarna menar att den uppkomna situationen med många lärare som sagt upp sig och blivit ersatta av vikarier fått konsekvenser för elevernas lärande och för studieron och tryggheten vid skolan (se mer i avsnittet om detta ovan). Läraren

i årskurs 6 beskriver att hon som en följd av arbetssituationen inte hinner ge eleverna extra anpassningar eller särskilt stöd (se mer i föregående avsnitt).

Även om det vidtagits vissa åtgärder i syfte att fördela om resurser inom skolenheten för att bättre tillgodose elevernas förutsättningar och behov – däribland att det skett förstärkningar i årskurs 4 –, och ytterligare åtgärder planeras (såsom nyrekryteringar av lärare), kan Skolinspektionen utifrån ovanstående uppgifter konstatera att det fortfarande i verksamheten finns brister som förefaller ha sin huvusakliga förklaring i hur resurserna fördelats och verksamheten organiserats. Tydligast är detta när det gäller bristerna i de extra anpassningarna och det särskilda stödet i årskurs 6 samt i den bristande studieron vid skolan. Det finns delar av verksamheten, i synnerhet i årskurs 6, där resurserna för närvarande inte verkar räcka till, och detta riskerar att få konsekvenser för eleverna. Att det förekom problem i den elevgrupp som idag utgör årskurs 6 (och som var årskurs 5 vid Skolinspektionens förra tillsynsbesök) framgick tydligt redan i Skolinspektionens förra beslut: bland annat så framgick där att lärarna uttryckt att "oron runt eleverna i årskurs 5 påverkar alla andra på skolan". Att huvudmannen och rektorn inte gjort mer för att fördela om resurser till denna årskurs framstår mot den bakgrunden som anmärkningsvärt.

Mot ovanstående bakgrund kan Skolinspektionen konstatera att huvudman och rektor inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att få till stånd en fungerande resursfördelning och organisation på skolan. Såväl huvudman som rektor framstår som väl medvetna om omfattningen av de brister som föreligger vid skolan och Skolinspektionen har i sitt beslut i april 2015 också pekat på förklaringar bakom flera av bristerna. Att mer kraftfulla åtgärder inte satts in från huvudmannens sida, och att mer inte gjorts för att följa upp och försäkra sig om att de insatta åtgärderna fått den effekt som avsetts, framstår mot denna bakgrund som anmärkningsvärt.

Det är angeläget att huvudmannen snarast ger rektorn och lärarna de förutsättningar de behöver för att kunna ge alla elever den undervisning och det stöd de har rätt till enligt skollagen.

Mot bakgrund av ovanstående kan Skolinspektionen konstatera att huvudman och rektor fortfarande inte fördelar resurser inom skolenheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Skolinspektionens föreläggande av den 14 april 2015 har därmed inte följts.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 10 § skollagen förelägga en skolhuvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite. Ett föreläggande ska, enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövt.

Skolinspektionen har i beslut den 14 april 2015 förelagt Göteborgs kommun att åtgärda brister som kommunen på nytt genom detta beslut föreläggs att åtgärda. Enligt beslutet skulle Göteborgs kommun senast den 10 augusti 2015 ha vidtagit åtgärder för att avhjälpa påtalade brister.

Som konstaterats ovan uppfyller Göteborgs kommun fortfarande inte de krav som följer av de författningar som gäller för verksamheten. Kommunen föreläggs därför, på nytt, att avhjälpa bristerna genom att vidta de åtgärder som beskrivits ovan.

Skolinspektionen har vid tillsynen kunnat konstatera brister i hur huvudman och rektor fördelar resurser inom skolenheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Av utredningen framgår att flera av de brister av allvarlig karaktär som kunnat konstateras i verksamheten har ett samband med hur resurserna på skolan fördelats och verksamheten organiserats. Ifall bristen inom resursfördelningen vid skolan inte snarast åtgärdas riskerar de konsekvenser som kunnat konstateras av bristerna i det särskilda stödet/kring extra anpassningar och i tryggheten och studieron att förvärras. Brister i hur resurserna på skolan fördelades kunde konstateras redan vid Skolinspektionens tillsyn våren 2015. Trots detta kan snarlika brister nu konstateras.

Bristerna måste mot denna bakgrund anses vara sådana att de allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Eftersom det inte av särskilda skäl kan anses obehövt att förena föreläggandet med vite, innebär detta att Skolinspektionen är skyldig att förena föreläggandet i denna del med vite.

Avhjälpta brister i verksamheten

Förutsättningar för lärande och trygghet

Tidigare konstaterad brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Göteborgs kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Motivering

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Göteborgs kommun avhjälpt denna brist. Skolinspektionen avslutar därför tillsynen såvitt avser denna brist.

Ytterligare brister

Tidigare konstaterad brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Göteborgs kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Rättelser av betyg och ändringar av uppenbart oriktiga betyg är inte synliga och noterade, daterade och signerade i betygskatalog. (3 kap. 14 och 19-20 §§ skollagen, 6 kap. 10 § skolförordningen samt 7 och 15 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123))

Motivering

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Göteborgs kommun avhjälpt denna brist. Skolinspektionen avslutar därför tillsynen såvitt avser denna brist.

Beslut

2015-12-11
28 (29)
Dnr 43-2015:1256

På Skolinspektionens vägnar

Peter Ekborg
Avdelningschef

Johan Kylenfelt
Föredragande

Hur man överklagar, se bilaga 1

Bilagor

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande med vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.